

Eleki Krónika – 2003. április

Felülvizsgálták a helyi adórendeletet is

Elek Város képviselő-testülete 2003. március 24-én tartotta legutóbbi ülését, amikor is a következő fontos dolgokról tárgyaltak, illetve döntöttek: A helyi orvosok készenléti díja ezentúl 8.500 Ft, az összevont ügyeleté 13.000 Ft, az asszisztenciáé pedig 9.000 Ft lesz.

A képviselők felülvizsgálták a helyi adórendeletet is, melynek megfelelően pl. csak azoknak az östermelőknek kell iparüzési adót fizetniük, akik évente 2,5 millió Ft-nyi adóalappal rendelkeznek.

A testület a költségvetési rendeletet és a költségvetési előirányzatot is módosította, majd következett a szennyvízcsatorna V. ütemének a kérdése. Ez utóbbiról a következő határozat született, melynek egy részlete így szól: "Elek Város Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért az V. ütemben tervezett szennyvízcsatorna-hálózat és szennyvíztisztító telep bővítési munkáival, elfogadja annak nettó 647.065 ezer Ft-os üzembe helyezési költségigényeit. A tervezett fejlesztési munkák megvalósításához az önkormányzat a belügyminisztérium felé céltámogatási igénybejelentést nyújt be nettó 272.048 ezer Ft összegben az alábbi ütemezéssel: 2003. évben: 81.614 ezer Ft, 2004. évben: 136.024 ezer Ft, 2005-ben 54.410 ezer Ft."

Ezek után egy esetleges világítás-korszerűsítés volt a téma. A nagykanizsai központú cég /ELMB/ ajánlatáról az volt a véleménye a képviselőknek, hogy a mostani feltételek mellett nem volna kifizetődő annak az elfogadása.

Ezt követően a helyi román kisebbségi önkormányzat beadványáról tárgyaltak, mivel sérelmezik, hogy nélkülük döntöttek a román nyelvű oktatás ügyében. Ebben a kérdésben most sem született végleges döntés, mert megvárják az ombudsman és a Közigazgatási Hivatal véleményét is.

A városi könyvtár pályázatának támogatása után a jelenlévők megtudhatták, hogy 2003 áprilisában Békés városában megrendezésre kerül az úgynevezett megyei "Hozomány Gála", ahol minden Békés megyei település bemutatja a számára legfontosabb értékeit. Eleket a következők fogják képviselni: Galina Lajos faszobraival, Gera Krisztina és Gál László eleki táncokkal és Bágy György a turkajárással.

A zárt ülésen most is szociális kérdésekről tárgyaltak. Ezen tudósítás elkészítésekor még nem lehetett pontosan tudni, mikor lesz a következő ülés időpontja.

Rapajkó Tibor

Az álomból valóság lesz!

Mostanában többen megszólítottak és hitetlenkedésüknek adva hangot kérdezték: "Valóban márványtáblát kap dr. Győry Gyula doktor úr? Mikor lesz a tábla leleplezése?"

Jelentem: A HÍR IGAZ, melybe szeretném most beavatni Elek Város érdeklődő lakosságát. Való igaz az is, hogy felvállaltam a proklamátor - ünnepélyes eredményt bejelentő - szerepét. Levéllel kerestem fel a városunk polgármesterét, Pluhár Lászlót, és rajta keresztül a város képviselő-testületét.

Az ötlet, hogy Eleken legyen a múlt megőrzésének ez a formája is /amelyből hagyomány is lehetne/ több forrásból táplálkozik.

- Elhiszem a történészeknek, hogy az a nép, amelyik nem ismeri és nem becsüli múltját, nem lehet jelene, de jövője végképpen nem.

- Tapasztalatból tudom, hogy jót tenni, örömet szerezni jó! Ezt látom igazolva, amikor évente egyszer az eleki nyugállományú pedagógusokat összehívják az aktív kollegák - egykori tanítványok - egy kis találkozásra, beszélgetésre. Örömmel nyugtázták, hogy a már nem élő kollégáink emlékére faragtam egy emléktáblát (képünkön). Az összejövetel egyik szívbemarkoló percei azok, amikor felolvassák volt kollégáink egyre sokasodó neveit. Bizony, nem szégyelljük a könnyecseppeket a

szemünkben.

- Hiszem és hirdetem, hogy a tisztelet és az emlékezés tartozzon a mindennapjainkhoz! Rajtunk "fehér hajú elekieken" múlik, hogy a jövő nemzedéke - a mai ifjúság - mit tud meg Elek múltjáról és az itt szolgálatot teljesítő emberekről. Csak így lesz igaza nagy költőnknek, Petőfi Sándornak: "...hol sírjaink domborulnak, unokáink leborulnak, és áldó imádság mellett mondják el szent neveinket!"

Észrevettem, hogy minden "magára adó" településen a házak falain táblácskák vannak az emlékezés rövid szövegeivel.

- Hiszem, hogy ezek a táblácskák azért kerültek a falra, mert tiszteletüket akarták leróni egy ember előtt, akit valamiért sokra tartottak, szerettek, tiszteltek, és nem akarják őt elfelejteni. Még azt is el tudom képzelni, hogy büszkék rá! Példaként állítják a jelenkornak, de az utókornak bizonyosan.

- Végezetül /de talán ezzel kellett volna kezdenem/ azért vállaltam fel ezt a feladatot, mert tanító vagyok, és vannak értelmiségi kötelességeim!

Azt kértem a polgármester úrtól, hogy "...az első táblát kapja dr. Győry Gyula doktor úr, aki a hippokrateszi esküjéhez mindig hű maradt. Szolgált éjjel-nappal. Gyógyított a megrokkanaságig. A legnehezebb időkben is helyállt, egyedül! Hozzá "a beteg sohasem jöhetett rosszkor!"

A cikk írója nem csak proklamátor! Az igazi szereplők természetesen a "fehér hajú elekiek" /akik közé tartozom/. Ezek az emberek nem párt, nem gyülekezet, nem klikk, nem partizán csoportosulás! Mi vagyunk a "fehér hajú elekiek", akiket most az hozott össze, hogy szerettük orvosunkat.

Kérésünket elfogadta és támogatja Elek Város vezetősége. Ezért innentől kezdve az ünneplés, a tábla leleplezése az egész város lakosságának az ügye. Az Előkészítő Bizottság nevében az Eleki Krónika hasábjain keresztül is tisztelettel meghívunk minden ma Eleken lakó vagy közben elköltözött, de az elűzött elekieket is 2003. június 17-én d.u. 2 órára a Szent István u. 1. sz. ház elé /ahol Gyula bátyánk sorban harmadik lakása és rendelője volt/.

- A megemlékező programról röviden: a méltatást dr. Rédei József főorvos úr vállalta. Elhangzik Kosztolányi Dezső: A doktor bácsi című verse, az orvosi eskü rövidített szövege. Ezt követően a történelmi egyházak képviselői felszentelik a táblát. Koszorúzás a szívekben és a lelkekben lesz!

Az ünneplésre a város természetesen meghívja a Gyula bátyám lányait, akiket szeretettel várunk.

Az Intéző Bizottság kéréssel fordul Elek Város azon lakóihoz, akik anyagiakkal is szeretnék támogatni a programot. Csekket a városházán, a portán lehet kapni. Csupán 40.000.- Ft-ot kell összegyűjteni arra a márványtáblára, melyet a ház falára a szakemberek majd felszerelnek. Szövege: "Ebben a házban élt és gyógyított 37 éven át dr. Győry Gyula orvos".

Ha az összeg összegyűlt, arról a helyi televízión keresztül értesítjük a lakosságot, mint arról is természetesen, hogy kik segítettek abban, hogy az első márványtábla dr. Győry Gyuláé, az elekiek orvosáé legyen!

Befejezésül szeretném jelezni, hogy dr. Győry Gyula "Elekért" érdemérem posztumusz odaítélését az Egészségügyi és a Kulturális Bizottság helyeselte és a kérést támogatva továbbította Elek Város Képviselő-testületének.

Busa László
nyugalmazott középiskolai tanár

Az EVI Kft. hírei

Elek városában kevés olyan intézmény van, amely annyira meghatározná a helyi lakosság mindennapjait, mint pl. az EVI Kft., így az is természetes, hogy a Krónika fontosnak tartja, hogy /terveink szerint/ havi részletességgel számoljon be az ott végzett, gyakorlatilag mindenkit érintő munkáról. A mostani, Gura Tamással /ügyvezető igazgató/ készült beszélgetés időpontja 2003. március 31-e volt, melynek alapján készítettük el beszámolóunkat.

A kft. szolgáltatásai között újdonságnak számít a kábeles internetszolgáltatás, amelynek a teljes kiépítése nem is olyan régen kezdődött meg. Március 31-éig 40 modemet szereltek fel, de csak ott,

ahol már kiépült a csillagpontos rendszer, vagyis pl. Újtelep, Kétegyházi, Gyulai, Lökösházi, Szent István út, Dózsa György utca, Új-Elek. Az előfizetők létszáma ez év végére várhatóan 70-80 főre fog növekedni. Két hónapon belül pedig valószínűleg sikerül a sáv szélességet is növelni, így az adatszolgáltatás sebessége is meg fog nőni. Az előfizetés havi 6000 Ft /4800+áfa/, ami korlátlan hozzáférést jelent, és jóval olcsóbb is, mint a telefonos internet! /Ennek a kábeles rendszernek a működését egy győri magyar cég dolgozta ki./ A rendszer anyagi hátterének 65%-a pályázati pénzből, 35%-a pedig saját tőkéből származik. A pályázat elkészítésében Wittmann László és Zámbo András segített. Az előfizetők legnagyobb része vállalkozó, akik így gyorsan hozzá tudnak jutni szükséges információhoz, de vannak más magánszemélyek is. Tudomásunk szerint Békés megyében kábeles internet /eddig/ csak Gyulán, Szarvason és Eleken van, amire mindenképpen büszkék lehetünk az EVI Kft-vel együtt!

A helyi kábeltévé 25 adó műsorát továbbítja, de ahol még nincs kiépítve a csillagpontos rendszer, ott "csak" 24-et! A kábeles rendszer kiépültsége Eleken jobb, mint az országos átlag, mert az itteni ellátottság 70 %-os. /Pl. Gyulán, Békéscsabán, Békésen gyakorlatilag csak a tömblakásokban van ilyen szolgáltatás./ Eleken még nem nézhető a Hírtévé, de ennek az oka tényleg csak az anyagiakkal magyarázható, mert ez az adó a decemberi tervekben még nem szerepelhetett. Reméljük, hogy ebben az évben ez a probléma is meg fog oldódni akár úgy is, hogy egy meglévő mostani csatorna helyett a Hírtévé fog szerepelni. Az eleki stúdió műsorait is sokan nézik, hisz a visszajelzésekből ez derül ki. Egyik legnézettebb a képviselő-testületi ülés! /Ez azt bizonyítja, hogy az elekiekn jelentős része érdeklődik a közélet, a politika iránt, és ez tényleg öröndetes dolog./ Korábban a Gyula Tv-t is láthattuk, de a korábbi helyén most a Hálózat Tv található, ami tulajdonképpen jó választásnak is tekinthető, vagyis a gyulai műsort kapacitás hiánya miatt nem lehet nézni kábelen Eleken. Mindezekről függetlenül itt is elmondható, hogy a fejlesztés folyamatos.

A szennyvízhálózat V. ütemének kiépítését a képviselő-testület megszavazta, a szennyvíztisztító telep esetleges felújításáért pedig pályázatot kell benyújtani. Eleken az egyik legnagyobb probléma az, hogy az alacsonyabb részeken nincs még igazán megoldva a szennyvízelvezetés.

Az idei tél nagyban megnehezítette a szemétszállítást, mert pl. sok utcába nem lehetett eljutni. Egyik legfájdalmasabb dolognak számít az, amikor pl. az alacsonyabb nyugdíjból élők től le kell tiltatni a szemétdíjakat. Az EVI Kft. csak önköltségi áron szállítja el a szemetet, és nem csupán a kitétt kukákat, hanem más is... Gyulán ebben is más a helyzet, mert pl. ott magasabb az elszállítási díj, és csak a megvett kukákat viszik el!

Az eddig leírtak is azt erősítik meg, hogy az EVI Kft. valóban az elekiek érdekeit szolgálja, ha nem tennék dolgukat, nekünk is rosszabb lenne!

Rapajkó Tibor

Hírek az eleki németiség házatájáról

- Igaz, az eleki németek böjt idején már nem mulatoznak, báloznak, de úgy gondoltuk, hogy a kedves gyomaendrődi képviselőtársaink meghívását mégis elfogadjuk. Így 14-en vettünk részt a március 22-ére hirdetett sváb bálon. Jó hangulatú, szép műsorral indított bálon voltunk. A pergő német zenét itt is a Baranya Sramli zenekar szolgáltatta, folyamatosan játszottak, szinte szünetet nem is hagyva. Az éjféltombolához után búcsút intettünk házigazdáinknak és haza indultunk a kissé hűvös éjszakában.

- Említettem már a böjt szót, de most arról szeretnék írni, hogy a mai napig is élő hagyomány itt az eleki németeknél a „böjt közepének” az ú.n. „Mitte in der Fasta”-nak a megünneplése.

Ezt a hagyományápoló ünnepet bemutatom Önöknek, hogyan volt régen, és hogyan ünnepeltük 2003-ban.

Régen : A nagyböjt közepén /hamvazószerda és húsvét közötti időben/ összeverődtek a felnőttek csoportokba és egy bábuval járták az utcákat, svábul énekelték a rigmusokat. Ismerős, főleg lányos házakba mentek köszönteni, énekelni. Az énekért tojást, füstölt kolbászt és bort kaptak. Ezeket a

tojásokat összegyűjtötték, kifűrték a két végét és kifűjték a tartalmát. A tojánhéjakat felfűzték egy hosszú madzagra, kalárisba és kivitték a főtéren lévő „Lisi” kúthoz. Ezen a kúton egy nőalak szobor látható (a modell egy eleki csinos sváb leány volt) és az ő nyakába akasztották a tojásfüzért. Innen tudta meg másnap reggel mindenki, hogy „böjt közepe” volt. A fiatalok visszamentek a lányos házhoz, ahol a tojásból és a kolbászból rántottát készítettek. Halkan énekelve, vidáman elfogyasztották a finom ételt.

2003-ban : Az Eleki Németek Egyesületében a mai napig megünnepeljük ezt a hagyományt, azzal a különbséggel, hogy nem járják végig a házakat a résztvevők, hanem aki eljön, hozza magával a tojást, a kolbászt, azt amit inni akar, és együtt töltjük el ezt az estét. Az idén Zimmermann Feri bácsi harmonikájával szép sváb dallamokat játszott. Aki március 27-én feltekintett a kút női alakjára, ismét ott látta a tojásfüzéreket a szobor nyakában. Az idén a kis óvodások megelőztek bennünket, ők is megrendezték ezt a hagyományt az óvodában, és a füzérük már ott volt a szoborlány nyakában, mire mi odaértünk. Ezek a füzérek addig ott díszelnek, amíg a madarak le nem csipegetik.

- Csete Gyula muzeológus kérésére régiségeket gyűjtöttünk ,mert a békéscsabai múzeumban az elekiek is kaptak egy sarkot, ahová a településre jellemző német régiségeket kiállítják. Ez a kiállítás ott állandó lesz, ezért aki Békéscsabán jár és lesz egy kis szabad ideje, ezeket a tárgyakat megnézheti, a mezőberényi, a gyulai és az almáskamarási régiségek szomszédságában.

- Orosháza Német Kisebbségi Önkormányzatától 2003. április 2-8. héten „Németország - Hét” című rendezvényeire kaptunk meghívót. Ezen a héten német vers- és prózamondó versenyt is hirdettek, de sajnos ezen most az eleki diákok nem vettek részt az éppen tomboló, és a kis diákokat ágyba döntő influenzajárvány miatt. Április 2-án 3 képviselőnk (Wittmann György, Strifler József, Szelényi Ernő) részt vett egy megbeszélésen, melynek fő vendége volt Jakob von Wagner úr, oktatási és képzési referens.

- Végül szeretnék arról beszámolni, hogy tisztújítás történt az Eleki Németek Egyesületében április 3-án. Az összehívott közgyűlésen titkos szavazással az alábbi tisztségviselőket választottuk meg a következő 4 évre: elnök: Szelényi Ernő, alelnök: Wittmann György, titkár: Niedermayer Ernő, ifjúsági táncsoport-vezető: Strifler Józsefné, Pénztáros: Szabó Pálné, Jegyzőkönyv-vezető: Erdei Istvánné.

5 fős vezetőségi tagok: Wittmann László, Wittmann-né Abonyi Mónika, Alb Györgyné, Klemm Tamás, Ottlakánné Erdei Johanna.

Megválasztottuk az ellenőrző bizottság tagjait is. Elnök: Wittmann Györgyné, tagok: Nádor Mária és Vízi Erzsébet. Gratulálunk az újonnan megválasztottaknak és eredményes munkát kívánunk nekik.

- Még egy fontos és örömteli hír: újból működik - hosszú szünet után - az Edel Nachtigal német ifjúsági táncsoport Strifler Józsefné vezetésével. A táncsoport vezetőjének nagy tervei vannak, melyeket mi is kíváncsian várunk.

Nádor Mária

Megújuló alapítvány

A Reibel Mihály Művelődési Ház és Mozi Alapítvány Kuratórium az elmúlt év decemberében újult meg és tűzött ki új feladatokat, melyet a lakossággal együtt szeretne végrehajtani. Sajnos az eleki emberek körében kevésbé ismeretes a korábbi kuratórium tagjainak tevékenysége, melyet a művelődési ház felújítása és a helyi kultúra támogatása érdekében végeztek - becsületesen, mindenféle juttatás nélkül. A megújult kuratórium tagjai: Busa László, Klemm Veronika, Kovács János, Pluhár László és Reisz György mellett a további együttműködésről biztosították a kuratórium tagjait az alapítók, a vállalkozók és az egyházak helyi képviselői is. Az új feladatok meghatározásával, a lakossági észrevételek beépítésével és a korábban sikeresen megvalósított feladatok folytatásával szeretnének ismét segíteni. Támogatják azt az igényt, hogy a városban a

temetkezési kultúra javuljon, kegyeletteljesebb búcsút vehessünk szereteteinktől.

Az alábbiakban megjelölt feladatok folyamatos végrehajtását szeretnék tovább vinni:

- Magyar Hősök sírkertjének felújítása,
- belső utak betonúttal történő kiváltása,
- a főút mellett alkalmi jelleggel működő világítás kialakítása,
- új díszkivilágítás létesítése,
- ivókút létrehozása,
- padok kihelyezése,
- fedett ravatalozó létrehozása.

A célok nagyok és nehéznek látszanak, csak közös akarattal valósulhatnak meg. Fontosnak tartják, hogy megismerjék Elek polgárai a célkitűzéseiket. Az alapítvány a lakosság támogatásával működik, így az eredményessége is rajtuk múlik. Ezért tisztelettel kérik minden eleki lakost, amennyiben a célkitűzéseket jónak tartják, elfogadják, lehetőségeihez mérten szíveskedjenek támogatni azt a mielőbbi megvalósítás érdekében. A felajánlásokat az alapítvány számlájára lehet befizetni, számlaszám: OTP Bank Rt. 11733113-20000538.

Támogatásukat előre is köszöni a kuratórium.

Lantos Mihályné

Idegenforgalmi továbbképzési tanfolyam Aradon

A Radványi György Középiskola egyéb oktatási profiljai mellett a 2002/2003-as tanévben mezőgazdasági technikusokat is képez. A "többlábon élés" egyik feltétele az, hogy a szerzett ismereteket tanulónk kamatoztatni tudják az életben, így született a döntés, hogy ezen a továbbképző konferencián két tanulónk (szakács és mezőgazdasági technikus) vegyen részt.

2003. március 17-én volt a megnyitó Aradon. A konferencia egyik fontos feladata volt a Vidéki Vendégfogadás - Turizmus - Nemzetközi Idegenforgalmi Konferencia dokumentumainak alapján a meglévő helyzet elemzése.

Csatlakozás az Európai Unióhoz. A mezőgazdaság, vidék- és területfejlesztés, foglalkoztatás, vidéki vendégfogadás, zöld turizmus. Az üdülés a gazdaudvarban, vidéken fogalom, nem azonos a falusi turizmus, a falusi szállásadás fogalmával. 1992-ben szövetség alakult, melynek alapításánál 5 ország volt jelen - jelenleg 16 ország a tagja - és évente rendeznek konferenciát különböző országokban. A szövetség 1996-ban Franciaországban megalapította (Bellefosse) "Zöld-Öko-Bio-Garancia" nemzetközi védjegyet. Reményeik szerint a XXI. század várhatóan a zöld turizmus százada lesz. Előtérbe kerül a családi pihenés, a valódi csend, nyugalom, szennyezésmentes környezet.

A továbbképzésen előadást hallgattak a turizmus formáiról, Arad megye turisztikai lehetőségeiről, az idegenvezető feladatairól, a turizmus tendenciáiról a világban. Kerekasztal-beszélgetést folytattak az idegenvezető szerepéről és munkájáról.

A konferencia tartalmi színvonaláról, a vendéglátásról a résztvevők felsőfokon beszéltek. Reméljük, hogy a hallottakat jövőbeni munkájuk során kamatoztatni tudják.

Lantos Mihályné

A húsvéti ünnepekre készülünk

1999 óta, immár ötödik alkalommal rendezi meg a városi könyvtár a már hagyományosnak mondható Húsvétolót 2003. április 16-án. Húsvéthoz, a tavasz nagy ünnepéhez kapcsolódóan egész napos játszóházat szervezünk kicsiknek és nagyoknak egyaránt. A délelőtti folyamán óvodás gyermekek csoportjait várjuk, délutánra pedig a speciális osztályokban tanuló diákok, valamint a szociális otthon lakóinak egy csoportja látogatja meg rendezvényünket. Tekintettel arra, hogy

különböző korosztályú gyerekeknek szervezzük a Húsvétolót, ennek megfelelően próbáltuk összeállítani, illetve előkészíteni a játszóházhoz szükséges anyagot.

Különbéle húsvéti ablakdíszeket, üdvözlőlapokat, tojástartót, kosárkát... stb. készíthetnek az ügyes kezek. Nagyon örülünk annak, hogy ebben az évben is kedveskedhetünk a gyerekeknek ezzel a húsvéti programmal, s köszönetünket fejezzük ki az Oktatási és Kulturális Bizottság elnökének és tagjainak a támogatásért.

Kiss Henrietta

Szakma Kiváló Tanulója verseny Szekszárdon

Iskolánkban, a Radványi György Középiskolában 1989-től képeznek nőiruha-készítőket. Az eltelt évek során nagyon sok sikeres versenyről tudósítottunk, nagyon sok nőiruha-készítőt indított az iskola a sikeres pálya felé. Sajnos az eltelt évek alatt a megváltozott társadalmi-gazdasági viszonyok hatására egyre kevesebb képzett szakemberre lett szükség, így az érdeklődés a szakma iránt egyre csökkent. A 2002/2003-as tanévben már nem indíthatott az iskola nőiruha-készítő pályaorientációval osztályt. Ennek ellenére a végzős osztályok egyik kiválósága, Palotás Tímea eleki tanulónk bebizonyította, hogy országos szinten is van "keresnivalónk". Timi igen kedves, jó tanuló hírében állt a négy év alatt. Az iskola célkitűzései, programjai mindig elsőbbséget kaptak életében. Az osztályközösség egyik mozgatója volt, szinte soha nem lehet tőle olyat kérni, ami ne teljesített volna.

Az idei tanév Országos Szakmai Versenye Budapesten kezdődött 2003. február 20-án, ahol 116 tanuló vett részt (területi verseny). Itt írásbeli komplex feladatokat kellett megoldani, melynek alapján lehetett tovább jutni az országos versenyre. Tímea 79,5%-os teljesítménnyel 9. lett. Az országos versenyre 26 tanuló jutott be, megrendezésére március 27-28-án került sor Szekszárdon. Itt gyakorlatból egy komplett női nadrágot kellett elkészíteni 240 perc alatt. A gyakorlatot szóbeli követte, ami technológiából, anyag- és áruismeretből, géptanból és gazdasági ismeretekből tevődött össze. Az összetett eredmények alapján 86%-os teljesítménnyel a 14. helyen végzett - így mentesül az év végi szakmai vizsgák letétele alól - minden tárgyból jeles minősítést kapott. Az iskola büszke tanulójára és a felkészítő tanárookra, Fazekas Gézánera és Ficzere Sándornéra.

Lantos Mihályné

Kirándulás Franciaországba

A Radványi György Középiskola tanulóiból 14 fős csoport indult április 1-én Franciaországba viszontlátogatásra, tanulmányútra. A kiránduláson azok a tanulók vehettek részt - ingyenesen - akik évek óta kiemelkedő teljesítményt nyújtottak a tanulmányi munkában és a közösségért, az iskoláért.

Április másodikán éjszaka érkeztek meg a Franciaország déli részén lévő Correze nevű tartományba. A Naves-i iskola látta vendégül 5 napon keresztül a vendég csoportot. Nagyon gazdag, változatos programban volt részük. Különböző farmokat látogattak meg, ahol biomarhákat tenyésztenek. Jártak az állami ménésben, a méhfarmon, arborétumban és többek között a Limoges-i porcelángyárban. Megismerkedtek a környék csodálatos tájaival, a városok műemlékeivel és a francia vendégszeretettel. Április 7-én este élményekkel gazdagodva érkezett meg a csoport.

Lantos Mihályné

Az Idősek Otthonának új kapuja az ő nevét viseli

Azon a bizonyos napon, amikor ellátogattunk az Idősek Klubjába és Otthonába, bár április elejét irtunk, szokatlanul kellemetlen hideg uralta a tájat. A felkeresett intézmény udvarában ezért csak a

legbátrabbak álltak, hogy megmártózzanak a kikelet sugaraiban. A rendezett környezetből a maga teljes szépségével kiviláglott a bentlakásos idősök otthonának új épülete, amelyet csak a közelmúltban adtak át rendeltetésének. A gyors szemrevételezést követően Nedreu Dávidnéhoz, az intézmény vezetőjéhez igyekeztünk, akit arra kértünk meg, hogy térképezze fel az Idősök Klubja és Otthona utóbbi idők történetét, mégpedig attól az időszaktól, amikor még nem működött a faház és az idős emberek a helyi Haladás TSZ ebédlőjében kaptak helyet.

Nedreu Dávidné elmondásából megtudhattuk, hogy az említett időszak – két esztendő – igencsak nehéz volt az intézmény életében. Ez a periódus is lezárult, csupán az emlékek szintjén él tovább. 2001 tavaszától a faházban oldják meg a bejáró idős emberek elhelyezését. Ezzel még nem oldódott meg a helyhiány okozta probléma, ennek függvényében kezdődött el az új Bentlakásos Idősök Otthona épületének építése. E folyamat első ütemterve 2001-re realizálódott, még az év őszén elkezdődött a második ütemterv megvalósítása is. A munkálatok megfelelően haladtak, ennek eredményeként az épületet hamarosan tető alá hozták. 2002. július 18-án hivatalosan is átadták rendeltetésének, az intézmény dolgozó közösségének és az addigi lakók legnagyobb örömeire. Az új épületben 23 főt tudnak fogadni, a lakók beköltözködése folyamatosan történik. A jelen pillanatban a régi és az új épületben összesen 28 idős ember lakik, ötükkel pedig már megkötötték az ez irányú szerződést, a beköltözködésük a közeljövőben várható. Még mielőtt azonban továbbhaladnánk, egy mondat erejéig említést teszünk az új épület létrehozásának lényegbevágó mozzanatairól. Az épület a Széchenyi terv pályázatának erőforrásával és a helyi önkormányzat önerejével valósulhatott meg. Az épülethez tartozó új nagykapu megvalósítása pedig Rutkai Ferencné, az egyik legrégebbi lakó önzetlen támogatásával jöhetett létre, amit egy réztáblára rótt sorok is ékesen bizonyítanak, hirdetik a jelenben és a jövőbe: “Ez a kapu Rutkai Ferencné 300 ezer forint anyagi támogatásával készült.” Igaz, ez már egy másik fejezethez tartozik. Rutkai Ferencné támogatásának köszönhető a régi épület előtti járda kivitelezése is. Most pedig ugorjunk vissza az eredeti gondolatmenetünkhöz. Az új épület létrehozásával még nem szűnnek meg a beruházások: garázst, kerékpártárolót kellene építeni, valamint a környezetszépítésre is megfelelő hangsúlyt kell fektetni. A helyiségek számszerű módosulásával több idős ember kap elhelyezést, mindezzel pedig a szakmai dolgozóközösség létszáma is ennek megfelelően módosul. A bentlakásos otthonban tíz főt foglalkoztatnak, a nappali ellátás idején öt fő látja el a feladatokat, a házigondozás keretében - Nyugdíjas Egyesület - négy fő jut munkához. Valamennyiük koordinálása az intézményvezetőhöz tartozik. A bejáró, illetve bentlakó idős emberek nappali programja megoldottnak mondható: televíziót nézhetnek, olvashatnak, társasjátékozhatnak, zenét hallgathatnak, és természetesen beszélgethetnek. Mindezeket dúsítják az évente két-három alkalommal megszervezett egy-, illetve többnapos kirándulások, amelyek elsősorban az ország természeti adottságaiban bővelkedő helyeket részesítik előnybe. Az eleki Idősök Klubja és Otthona számos hasonló profilú intézménnyel ápol gyümölcsöző kapcsolatokat, így többek között a csorvásival, mezőkovácsházival, sarkadival, szarvasival, budapestivel, cserkeszőlővel, de ezek a szálak átnyúlnak az országhatáron túlra is, példa erre a romániai Kisiratos. Az elekiek tagjai az országos jellegű Életet az Éveknek Szövetségnek. Az Aradi Zsolt karnagy által irányított Nyugdíjas Egyesület Énekkara pedig számos helyi, illetve környező települések rendezvényén letette már névjegyt.

Cikkünkben fontosnak tartottuk egy lakó megszólaltatását is, a már említett Rutkai Ferencné személyében. Amikor beléptünk Rutkai Ferencné tágas lakosztályába, azonnal feltűnt, hogy a legfontosabb „otthoni” dolgok itt, vele vannak. Elmondásából a következő történetet jegyezhetjük: az intézménybe 1997. február 26-án jött. Emike néni férje 1991. november 2-án hunyt el. Még egy év sem telt el, amikor - éppen temetésen volt -, fényes nappal kirabolták, majd nem sokkal később ennek kísérlete ismétlődött meg. Ekkor a kezelőorvosával megbeszélték a dolgokat, aminek következményeként (mint már említettük) beköltözködött az idősök otthonába. Ennek előfeltétele az volt, hogy lehetőleg tágas helyiséget kapjon, megmentve ezzel a hosszú évek folyamán megszokott bútorokat, használati eszközöket, dolgokat. Ez nem jelentett megoldhatatlan feladatot. Mostani lakóhelyisége régebben raktárként szolgált, az átalakítása pedig csak idő és szorgos munka függvénye volt. Aztán már az sem. Igaz, nem minden megmentett kellék került ebbe a lakosztályba,

egy darab az intézményt gazdagítja. Mindemellett számos korábbi ismerősnek adott útbaigazítást, segítséget, amely lehetővé tette számukra az idősök otthonban való elhelyezését. Külön hangsúllyal megemlíti: nagyon jól érzi magát az intézményben, elégedett sorsával, és ezt részben Marikának is tulajdonítja – Nedreu Dávidné -, akit nagyon szeret. Mint mondja, nem hagyja el magát – életének a 84. évébe lépett -, ha olyan az ebédkínálat, amelyet kevésbé szeret, akkor előszedi az edényeit, kellékeit és maga állítja össze étlapját. Nagyon szeret televíziót nézni, olvasni, ottjártunkkor is az Eleki Krónikát lapozgatta. Jó időben kimegy az udvarba és elbeszélget az emberekkel, külön kiemeli, hogy mindezt jó hangulatban. A hozzá forduló idős embereknek ekképpen fogalmazza meg az otthont: “Tudjátok, ha az ember odahaza elesik, nem biztos, hogy megta-lálják, itt az Idősök Otthonában viszont egészen biztos.”

Lassan becsukjuk jegyzetfüzetünket, jókívánságainkat tolmácsoljuk Emike néninek, majd elbúcsúzunk tőle. Az udvaron még mindig csak a legbátrabbak állnak élvezni a tavaszi kikeletet.

B.N.

Braun Ferenc naplója

Braun Ferencről /1858-1946/ a mostani elekiek eddig sem sokat tudhattak, de a naplójáról azonban még ennyit sem. Szerencsénkre a 2001-es Emlékek könyve, amelyről már eddig is többször írtunk, tartalmaz részleteket ebből a naplóból. Mi most ez alapján szeretnénk felidézni azt a korszakot, de terveinkben szerepel az is, hogy az eredeti kéziratot is bemutassuk. Először azonban szólnunk kell a naplót íróról is.

Braun Ferenc 1858. április 9-én született Eleken. 1881. november 8-án kötött házasságot Klemm Erzsébettel. Egy testvére volt, Ádám. 11 gyermekük született, akikből csak négy élte meg a felnőtt kort, és az utolsó, Ferenc 1990. április 30-án halt meg 91 éves korában.

Braun Ferenc Eleken halt meg 1946. október 19-én. /Nem tudni, mennyit játszott közre ebben az 1946-48-as tragikus kiűzetés./

Az Emlékek könyve alapján tudjuk azt is, hogy milyen elfoglalt, közéleti embernek számított, hisz pl. 1886 és 1903 között 12 féle elfoglaltsága volt. Ezek a következők: az Eleki Első Takarékpénztár igazgatója, a Közös Keresztény Egylet pénztárnoka, Elek és Vidéke Takaré- és Segélyegylet vezérigazgatója, az Aradi Kereskedelmi Bank Felügyelő-bizottságának tagja, az Aradi Polgári Takarékpénztár Eleki Fiókja ügyvezető igazgatója, az eleki Törvényhatósági Bizottság tagja, az eleki községi képviselő- testület tagja, a községi iskolaszék vagyongondnoka, de elnöke is, a népiskola gondnokságának elnöke, az eleki tejszövetkezet elnöke, a helyi temetkezési egylet elnöke.

Iskolai tanulmányokat Aradon folytatott. Tudomásunk szerint ő rendelkezett először Eleken érettségivel. Mivel akkor a gimnáziumi képzés még elitképzésnek számított, az érettségi sok mindenre feljogosított, pl. vezetői tisztségek betöltésére is.

Most pedig nézzük meg, mit jegyzett fel az 1918 és 1920 közötti időszakról!

“Augusztus 10-én /1918/ még egy orosz foglyot kaptam: Tereszcsenkó Manaszit.... Október 28-án megalakult a Nemzeti Tanács. A katonák elhagyták a frontot. Azok, akik itthon kaszányákban vagy más különítménynél voltak, fegyveresen tértek haza és itthon a határban, majd az uradalmakban egyenként vagy csoportosan üzték a szabad vadászatot. A vad, különösen az őz, teljesen ki lett irtva.”

“Április 23-án /1919/ elmenekültem a tanyára, majd a pusztára a pénztárkulccsal a vörösök elöl, melyek itt kezdtek garázdálkodni és harácsolni. Elvittek a községből 100 db szarvasmarhát, 200 db sertést, lovat, kocsit, a múmalomból 14 vagon búzát és lisztet. 25-én este hazajöttem. Aznap már megérkeztek a román csapatok. 26-án elvittek a románok egy vadászfegyvert, egy flóbertot, egy revolvért...”

“Február 8-án /1920/ rekviráltak a románok tőlem két tehenet, melyekért 6 Kr/kg -ot térítettek, míg annak az ára magánosoknál 360-400 Kr/kg volt. Február 21-én ismét rekviráltak tőlem 150 kg búzát, 3 kg zsírt, 2 kg szappant. Április 30-án vonultak át délután az utolsó román csapatok. Május

2-án megszállták a községet a magyar katonák, mert a legények nem mentek sorozásra.... Július 22-én jött a fővárosból 40 gyermek 5-6 hétre nyaralni. Én is kaptam egy kislányt, Szlatinszky Anna. A megyeszékhelyt ide helyezték a menházba, ...”

Az általunk most közölt naplórészletek egyértelműen azt bizonyítják, hogy Braun Ferenc igazi hazafi és igazi eleki polgár is volt, mert pl. egy igen nehéz és zűrzavaros helyzetben /1918-19/ tudta, hogy hova kell állnia, még akkor is, ha ez akkor életveszéllyel is járt. Megvédte a reá bízott közvagyonot. Az ő feljegyzéseiből tudjuk azt is, hogy mennyit “tulajdonítottak el” az akkori megszállók a község vagyonából, vagyis felelősségteljesen tudott viselkedni még egy embertelen világban is.

Számunkra a mostani időszakban Braun Ferenc életéből talán az a legfontosabb, hogy nem tekinthető rossz értelemben vett gátlástalan karrieristának, politikai szélkakasnak, hanem inkább nevezhető jó értelemben vett vérbeli közéleti embernek. A mai Magyarországon is szükség lenne minél több hozzá hasonlóan gondolkodó politikusokra, lokálpatriótákra.

Végül, de nem utolsó sorban, Braun Ferencre ma úgy is tekinthetünk, hogy ő is azokhoz az elekiekhez tartozik, akinek élete, politikai tevékenysége vitán felül áll, egyfajta mércének is tekinthető, vagyis most is elmondhatjuk: Eleken nagyon jó és szép hagyományai vannak a tisztességes közéleti munkának. Sajnos, van mit behozni napjainkban is. Folytatjuk.

Rapajkó Tibor

Minőségi változásokkal is állandósult életpálya

Indításként néhány idézet, gondolat, amelyet mottóként is felfoghatunk, értékelhetünk: “Odavezethetsz egy lovat a vízhez, de nem kényszerítheted arra, hogy igyon.” (Aron), “Nem az a nagy tréner, aki rá tudja venni a lovat, hogy megtegyen valamit. A nagy tréner arra veszi rá a lovat, hogy megtegyen valamit” (Monthy Roberts), “A ló előnye tenger, a bölcsnek ló való, mert lóvá tesz az ember, s emberré a ló.”

Mint indító gondolatainkból is kiviláglik mostani témánk a ló köré csoportosul. Településünkön a lakosság jelentős hányada tudja, hogy a Radványi György Középiskola és Szakképző Intézet szervezésében és lebonyolításában nyári lovas tábort valósítanak meg, amelynek keretében nem csak eleki, de szélesebb térségből is érkeznek érdeklődők. Azzal viszont kevesebben vannak tisztában, hogy a kezdeményezés minként is nőtte ki magát. E fejlődési pálya feltérképezésére természetesen a legilletékesebb személyt, Perei Gábort, a középfokú oktatási intézmény szakoktatóját kértük meg. Elmondása alapján kikristályosodtak a nyári lovastábor lényeges pontjai, és így jutunk el a mai történekegig. Perei Gábor 1990 őszén került az eleki középiskolába, a rá következő nyáron Zsóri Péterrel sikerült összehozniuk egy nyári napközis lovasprogramot. Mindezt természetesen az iskola keretein belül. Ennek az volt a lényege, hogy a fiatalok egy héten keresztül ismerkedhettek meg a lovaglással és annak hátterével. A gyermekek délelőtt 8 óra és délután 4 óra között a lovaglással párhuzamosan megismerték a lovat, ezáltal pedig közelebb kerültek a természethez, valamint megtanultak gondoskodni egy másik élőlényről. A gyermekek a lovastorna alapjait is elsajátíthatták. A kezdeményezésben több mint tíz gyermek vett részt, közöttük kialakult az a 7-8 főből álló csapat, amely már bemutatókat is tudott tartani. Ezen bemutatók helyszíne a Tánicsics utcai tér - cirkuszok törzshelye - volt, ahol a gyakorlatokat, edzéseket is tartották. A nyári napközis lovasprogram az elkövetkező esztendőben is kifejtette kedvező hatását. Ez az időszak 1990-től 1995-ig tartott. Ebben a periódusban nem csak a nyári - említett egy hétben - időszakban találták meg kedvtelési, tanulási lehetőségeiket az érdeklődő gyerekek, de egy kis átalakítással, módosítással egész évben működött a rendszer. a nyári kezdeményezésből egy 7-8 fős csapat, a szakiskolás tanulókkal kiegészülve, szakkör jelleggel tovább tevékenykedett. Ezek a foglalkozások heti 1-2 alkalommal történtek. A beindult lovasprogram időről-időre módosításokon, finomításokon ment keresztül. 1994-től felszámolták a Tánicsics utcai gyakorlóteret, ugyanis a kollektíva a középfokú oktatási intézmény tangazdaságába tette át a székhelyét. Ez a változás nem csak fizikai

értelemben értékelhető. Lényegesen javultak az edzéslehetőségek, az iskolától nem messze helyezkedik el a gyakorlópálya. Ez a jelentős, eredményes lovasprogram 1995-ben megtorpant. A miértre elmondható, hogy kiöregedett az oktatást elősegítő ló, a programban derekasan résztvevő gyerekek is felcseperedtek, befejezték általános iskolai tanulmányaikat, a középiskolai elkötelezettségeik pedig más településre szelítették őket, az általuk hagyott vákuum jelentősnek bizonyult.

A kezdeményezés újjáélesztésének gondolata egy pillanatra sem halt el teljesen, egy ideig csak az időpont kérdése volt bizonytalan. Aztán 2001-ben elérkezett ennek is az ideje, ekkor szervezték meg a nyári lovastábort. Az említett esztendőben ez a program két hétig tartott, tavaly pedig tíz napos volt. A programban érintettek bentlakásos, kollégiumi elhelyezéssel, 24 órás pedagógusi felügyeletben részesültek. A kezdeményezést természetesen nem csak a helybeliek ragadták meg, mert szép számban képviselték magukat Budapestről, Vásárosnaményből, Mezőberényből, Békéscsabáról, Békésről és Gyuláról. A 20-25 főből álló táborlakó fiatalok, amennyiben a napi program helyben valósult meg, délután fél egyig lovagoltak, ezt követte a másfél órás szabadidő, amelyet beszélgetéssel, fagyizással, számítógépezéssel vagy városbéli sétálással töltöttek. A lovastábor kezdetén a szakemberek feltérképezték a gyermekek lovastudását és ennek alapján alakították ki az egyes csoportokat. A lovaglás mellett a gyerekek a lovakkal kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismereteket is elsajátíthatták: lóápolás, szerszámozás, takarmányozás, testtáj-ismeret, a lovak színeinek, jegyeinek felismerése, megismerése. A lovastábor résztvevői különböző kézműves csoportokban fejtették ki tevékenységüket, ügyességi, játékos vetélkedőkön mérhették össze képességeiket. Ellátogattak többek között a Mezőberényi Ménesbirtokra, a szabadkígyósi kastélyba és a Gyulai Várfürdőbe. A lovastábor csakis csapatmunkával valósulhatott meg, a kezdeményezést a középiskolai intézmény igazgatója, Zámbo Andrással az élen, az intézmény technikai személyzete, pedagógus közössége is támogatta.

Perei Gábor elmondta, hogy a nyári lovastábort az idén is szeretnék megszervezni, némi módosítással, egy hetes turnussal, de több alkalommal, a jelentkezők számának függvényében.

Mint tudósító, kíváncsi voltam perei Gábor szakmai életpályájára, amely mozaikkockáinak összessége szavatolta az említett lovastábor szakmai kivitelezését. Elmondásából megtudhattuk, hogy nagyszülei, valamint nagybátyja révén egyszerűen beleszületett a lótenyésztés bűvkörébe. Már 4-5 éves korától nyereg nélkül megülte a lovat, segített az egyes mezőgazdasági munkálatokba, például szántásnál vezette a lovat, de csakhamar rájött, hogy lóháton könnyebb ellátni ezeket a munkákat. A lovaknak köszönhetően zokszó nélkül dolgozott, többek között a széna- és szalmahordásnál is. Teljesen mindegy volt, csak lóközelben lehessen. Ez az életvitel teljesen önállóan alakult ki nála, és inkább tiltani kellett: "Ugyan, hagyj már békét azoknak a lovaknak!" Aztán az általános és gimnáziumi tanulmányévek során valamelyest kevesebb időt szentelhetett ezeknek a foglalatosságoknak, főként a nyári vakációra korlátozódtak.

Később, mikor a kenyérkereset került előtérbe, akkor is sikerült, hogy - úgymond - lóközelben maradnia, lévén, hogy mindegy a Munkácsy TSz alkalmat biztosított. Nem mondott le a továbbképzésről sem, a hódmezővásárhelyi főiskola végzése során kitűnő lovasedzőnél tanulhatott. Szabályos felszerelésben lovagolhatott, sőt 1980-tól díjugrató versenyeken kamatoztathatta képességeit, elsősorban Csongrád megyében. Ez az időszak két évig tartott.

Az életpálya a Munkácsy TSz-ben folytatódott, munka mellett, szabadidőben mód nyílt a versenyzésre is, ezek a seregszemlék Békés megyében voltak. 1986-tól stílust váltott, bakra ült, fogathajtó lett, és lényegében itt tudta igazából kamatoztatni a gyermekévek során megtanultakat. A fogathajtó versenyeken is a Munkácsy TSz színeit képviselte. 1987-ben beteljesedett a régóta dédelgetett álma: lótulajdonos lett, és ekkor már nem versenyzett aktívan. A lovak segítségével elsősorban a házkörüli munkákat látta el, de azért kedvtelésből lovagolt. 1990 őszén 10 lóval háromnapos lovas kiránduláson vettek részt a következő útiránnyal: Elek - Szeghalom - Körösladány - Békés-Dánfok - Elek. 1993-ban lovassport-oktatást végzett, 1994 és 1996 között pedig Kaposváron lótenyésztő szakmérnöki diplomát szerzett. Ezzel lényegében szélesedett a látóköre, jobb minőségű oktatást nyújthatott. 1998-tól 2000-ig lovasedzői képesítéssel gazdagodott.

Perei Gábor szerencsésnek vallja magát, amiért a munkája és a kedvtelése megegyezik. A továbbképzés lehetőségeiről nem mondott le, és szeretne eljutni külföldi szakmai helyekre is. Ezidáig két alkalommal vett részt németországi szakmai úton. Intenzíven figyeli a legkorszerűbb, naprakész szakmai továbbképzéseket egyrészt, hogy ő maga is gyarapíthassa, tovább gazdagítsa tudását, másrészt pedig, hogy mindezeket az információkat, tudást átadhassa a feljövő nemzedék tagjainak.

Bernát Nándor

Régmúlt idők nagybirtokai, csárdái

Békés megye a Rákóczi szabadságharc utáni népesítések ellenére is abban az időben az ország legnéptelenebb megyéje volt. A városok és nagy falvak körül kialakult belső legelők zónája, azon kívül pedig a jó minőségű és ármentes, magas fekvésű területeken kialakult a szántóföldek zónája, amelynek külső határa addig terjedt, ahonnan még naponta érdemes volt hazajárni. Azon túl puszták terültek el, melyek közigazgatásilag teljesen a földesúr joghatósága alá tartoztak. A pusztákon főleg szilaj állattenyésztés folyt, ilyen puszták voltak Kevermes, Mácsa, Siklós, Szentmárton, Elek és Kétegyháza puszták között Lökösháza. A napóleoni háborúk és a szabadságharc utáni gabonakonnjúktúra idején a földesurak a pusztákon uradalmi majorokat és kastélyokat építettek, (pl. Bánhidya major), ahol a cselédlakások mellett sok gazdasági épület állt. A major környékén feltörték az ugart és megindult az intenzív termelés és tanyásodás. Ily módon vált a környék művelt alföldi tájjá az elvadult pusztaságból. Ebben az időben a Maros árterülete, így a mai Lökösháza egyes részei is gyakran kerültek víz alá és ezeket a területeket nehezen tudták meghódítani a földművelők. Erre utal a "Jajgató dülő" elnevezés is, mely azért keletkezett, mert a parasztkocsik sokszor kerültek kátyuba. A térség legnagyobb birtokosa a XIX. században Bánhidya Antal volt. Kastély körül, mely a Gyula-Arad közötti országút bal oldalán volt, gyümölcsöskert és kisebb erdő terült el. Az országút jobb oldalán épült egy csárda, melyet egy hamburgi ácsmesterrel holland mintára építette. A neve Szélmalom csárda lett, és ha hitelt lehet adni a néphagyománynak, Rózsa Sándor is többször megfordult ebben a csárdában. A csárdából csapóajtó vezetett a pincébe, ahonnan a betyárok veszély esetén elmenekülhettek. Az elmondások szerint 1944-ig megvolt az a hatalmas csárdaasztal, amelybe Rózsa Sándor neve volt bevésve. Ettől a csárdától délkeletre a Siklósi úton állt a Jánosházi csárda. A néphagyomány szerint Arad- Békés- és Csongrád megyei betyárok is ellátogattak ebbe a csárdába, melynek tulajdonosa egy kevermési asszony volt. Egyszer valamilyen ok miatt a kocsmárosné feladta a nála mulató betyárokat, akik miután megszöktek az aradi vár börtönéből, bosszút álltak a kocsmárosnéen. Az eseményt ballada is megénekli.

1945 előtt Lökösháza nem volt önálló község, Elekhez tartozott. Területének mintegy 48%-án négy uradalom terjeszkedett. Itt terült el gróf Bréda Viktor osztrák származású földesúr birtoka 1430 kat. holdon. (Bréda apósa báró Bohus Mihály révén rokona volt Görgey Artúrnak.) A volt Bánhidya kastély tulajdonosa a szintén osztrák özv. báró Üszthriczky Amade Emilné volt, mely 1300 kat. holdat foglalt magába. Érdekes, hogy a birtokot Mihail Danilov herceg, az orosz cári gárda volt parancsnoka irányította. A cselédek vasárnaponként a Rózsa Sándor csárdában szórakozhattak, ugyanakkor a közeli Botospusztán többnyire román nemzetiségű lakosai vasárnap ide jártak táncolni, ez volt a román "joc". A környék harmadik legnagyobb birtokosa Vásárhelyi András volt 1254 kat. holdas birtokával, öccsének Vásárhelyi Dezsőnek, aki 15 évig országgyűlési képviselő is volt 520 kat. hold földje volt. Vásárhelyi András diplomás mezőgazdászként jól vezette gazdaságát és általános vélemény szerint nála volt a cselédeknek a legjobb anyagi helyzete. Érdekes, hogy a cselédeken kívül 6 dohánykertész is dolgozott az uradalomban, ugyanis mintegy 30 kat. hold földön dohányt termesztettek. A nagybirtokosokon kívül a művelt földek nagy része nagygazdák kezén volt. Így az eleki gazdákén pl. Wittmann Elek, Mahler testvérek, Schneider család, akik a gazdaságok irányítására ú.n. tanyásokat fogadtak fel. A Gaál major környékén volt néhány kisebb gazdaság, az ú.n. vitézi földek.

A II. világháború után 1947-ben az eleki előjáróság kirendeltséget teremtett Lökösházán a Vásárhelyi kastélyban és javaslatot tett az alispánnak a község önállósítására. 1949-től önállóvá vált, így Elek rangja kisebb lett.

Lantos Mihályné

Tornaversenyt tartottak

Április 4-én délután 2 órai kezdettel egyfajta átváltozáson ment keresztül a helyi sportcsarnok. Az általános iskola tanulóinak részvételével ekkor tartották meg az immár hagyományos jellegű tornász házi bajnokságot. A sportcsarnok ez időre levedlette hétköznapi szürkeségét és ünneplőbe öltözött. A sajtóságos hangulatot a szolid zenei aláfestés, a közönség által behatárolt versenyterület, a vezényszóra véghezvitt koreográfia, és a szinte kitapintható versenyfeszültség együttes ötvöze adta. Mielőtt azonban a szervezők hivatalosan is bejelentenek a megmérettetés vezényszavát, álljon itt néhány versenyzői interjú, amelyet a seregszemle előtt egy nappal készítettünk. A megszólaltatottak valamennyien hatodik osztályos tanulók.

Nedró Anita a kérdéseinkre adott válaszából megtudhattuk, hogy a tornaverseny mindkét kategóriájában, így gyűrűn, illetve a szekrényugrás, talaj, gerenda együttesét alkotó versenyszámban is megméretteti magát. Egyébként a második éve jár tornaedzésekre, az elmúlt tanévben még nem versenyzett, mert úgy érezte, hogy még nincs kellőképpen felkészülve. Megítélése szerint, ha minden az elképzelései szerint alakul, akkor a gyűrűn harmadik lehet, a másik kategóriában pedig a második - harmadik hely egyikét csípheti el. Ami a felkészülését illeti, nem volt optimális, ugyanis betegség miatt ki kellett hagynia néhány foglalkozást.

Kecskés Andrea az első osztályos korától látogatja az edzéseket, a testnevelő tanára ajánlotta figyelmébe. Nem bánta meg, hogy beleszórt a tornászok varázslatos világába, természetesen a hátralévő években sem kíván szakítani ezzel. A mostani házi versenyen kihagyja a gyűrűt, egyébként is a gerenda a kedvenc szere. Külön hangsúllyal megemlítette, hogy számára jobb lett volna, ha a megmérettetést a hagyományoknak megfelelően még februárban megtartják, akkor valahogy jobb formában érezte magát. Anitához hasonlóan a második - harmadik hely egyikének elérésével lenne elégedett.

Csontos Renáta a második tanévben jár tornaedzésekre. Az elmúlt esztendőben nem lépett a zsűri és a közönség elé, inkább a sportág elemeit igyekezett maximálisan elsajátítani. Úgy érzi, hogy kellőképpen felkészült a megmérettetésre és mindkét kategóriában képviselteti magát. Megítélése szerint a pillanatnyi formáját tekintve elérhetőnek tartja a második-harmadik hely egyikének megszerzését, de úgy ítéli meg, hogy nagy csata várható, hiszen néhányan közel azonos szintet értek el.

Egyébként mindhárom megszólaló örülne a másik sikerének, ami felettébb magasztos magatartásforma. A versenyen látottak alapján a legteljesebb mértékben igazat adunk Renátának, hiszen valóban nagyszerű gyakorlatokat láthattunk. Ezzel pedig a zsűritagok gondjai szaporodtak, mint majd az elkövetkezőkben látni fogjuk, csak minimális tized-, századpontok döntöttek a végső helyezési sorrendről, sőt, számos esetben többen is osztottak egy helyen.

Akkor most nézzük a versenyzők helyezési sorrendjét.

Alsótagozatosok, talaj, gerenda, szekrény: 1. Lampert Éva 36,55, 2. Nagy Boglárka 36,25, 3. Mészáros Raffaella 35,85, 4. Lajter Alexandra 35,5, 5. Kiss Marianna 34,75, 6. Vignyikán Tamara és Botás Leila 34,45, 7. Burai Bianka 33,6, 8. Lázár Gabriella 33,4 ponttal.

Felsőtagozatosok, gyűrű: 1. Tóth Ágnes 9,0, 2. Varga Renáta 8,4, 3. Somjai Szilvia, Bágy Zsuzsanna és Csontos Renáta 8,3, 4. Görgényi Mónika, Lajos Kitti és Nedró Anita 8,2, 5. Szabó Anita 7,8. Felsőtagozatosok, talaj, gerenda, szekrény: 1. Tóth Ágnes 27,85, 2. Csontos Renáta 27,20, 3. Kecskés Andrea 27,15, 4. Lajos Kitti 26,95, 5. Nedró Anita 26,9 ponttal.

A zsűri tagjai voltak: Godó Katalin, Hoffmann Ferenc és Dávid Rémusz. A versenyzők mindegyike édesésgben részesült, az elsőtől a hatodik helyezettek oklevelet, a dobogós helyezettek pedig a

sorrendnek megfelelő érmet vehettek át a szervezőktől. A díjazást az általános iskola keretén belül tevékenykedő Diákspport Egyesület támogatása tette lehetővé.

A díjazást követően arra kértük meg Nagyné Nádor Gabriellát, a seregszemle egyik szervezőjét, egyben a felsőtagozatos tanulók tornászvezetőjét (az alsótagozatos tanulókkal egyébként Törzsök Ildikó foglalkozik), hogy értékelje a látottakat. Megtudhattuk, hogy az előző évhez viszonyítva ezúttal valamelyest kevesebb versenyző mérte össze képességét, öt tanuló, akik tagjai a tornászcsoporthoz, képes hibátlanul megcsinálni a gyakorlatokat, de egyéb okból kifolyólag nem vállalták a közönség és a zsűri előtti megmérettetést, két tanuló pedig betegsége miatt nem tarthatott társaival. A mostani versenyen a gyűrű új szernek tudható, egyébként nem tekinthető női kategóriának, de tudni kell, hogy a gyűrű jól tesz a gerincnek, a helyes testtartásnak és a hátizomzatnak, a gyógytestnevelési foglalkozásokon is előszeretettel nyúlnak a szerhez. Örömmel nyugtázható, hogy a gyűrűgyakorlatra nagy kedvvel jelentkeztek a tanulók, ami talán azzal is magyarázható, hogy elsajátítása lényegesen könnyebb mint például a talaj- vagy a gerendagyakorlat. Megemlíthető még, hogy a folyó tanévtől négy új felsős tagozatos tanuló most kezdett el tornával foglalkozni, valamennyien tehetségesek. Még nem várható tőlük kiemelkedő teljesítmény, a jövőre nézve azonban vannak biztató jelek, kiteljesedhetnek. Mindent összegezve korrekt, versenyt láthattak az érdeklődők. A házi tornaverseny megszokott időpontja hagyományosan február közepe. Az idén részben a farsang miatt tolódott el, nem beszélve a betegséghullámról, amely szintén meggátolta a korábbi rendezést.

Ami az elkövetkező célkitűzést illeti: szeretnék egy körzeti tornaversenyt Eleken megrendezni. Végül, de nem utolsó sorban a seregszemle lebonyolítása zökkenőmentes volt.

B.N.